

Кондратенко Назар,
учень 9-А класу ХЗОШ №53

ОРДЕНИ ТА МЕДАЛІ МОЄЇ РОДИНИ

**Наступит День Победы,
Когда придет весна.
И дедушка достанет
Из шкафа ордена.
Но как бы ни хотелось
Узнать побольше мне,
Мой дедушка не любит
Рассказов о войне.**
Виктория Ивченко.

Своїх прадідів я не пам'ятаю, але мої батьки з бабусями та дідусями розповідали мені про них. Усі вони кажуть, що прадіди (а я вам розповім про чотирьох своїх прадідів) не любили розповідати про війну. Бо війна, вони говорили, — це лихо, а про лихо розповідати не хочеться. Двоє моїх прадідів по лінії батька – Кондратенко Олександр Якович та Дикань Іван Терентійович народилися та все своє життя прожили на Харківщині, а мої прадіди по лінії матері – Кузьменко Микола Михайлович та Павлішин Максим Дмитрович народилися та все своє життя провели на Житомирщині.

Свого прадідуся по лінії батька, Кондратенка Олександра Яковича, 1918 р.н., я не пам'ятаю, він помер, коли я ще не народився. Але мій татко та дідусь розповідали про нього. З їхніх слів я знаю, що дідусь любив життя, був доброю, мужньою, розважливою людиною, яка пройшла важкі воєнні дороги, а потім відбудовувала своє життя в повоєнні часи. До лав Радянської Армії він був призваний зенітником у 1939 році, і воювати він розпочав ще у роки Фінської війни. Воював на лінії Моннергейма, де і отримав свою першу медаль «За бойові заслуги». Коли почалася Велика Вітчизняна війна, він воював під Сталінградом, де велися в той час найзапекліші та найстрашніші бої. Прадід про ті бої розповідав, що було дуже страшно і люди в той час

воювали за межами людських можливостей, плакав згадуючи своїх загиблих товаришів. За оборону Сталінграда Олександр Якович був нагороджений другою бойовою медаллю «За відвагу», але про сам подвиг ніколи не розповідав. Далі прагид воював і в інших місцях, а свою службу закінчив у Мурманську у вересні 1945 року. Після війни він отримав орден Вітчизняної війни 2-го ступеня та був нагороджений іншими ювілейними орденами та медалями.

Мій інший прагид по лінії батька, Дикань Іван Терентійович, 1918 року народження, перед призовом до лав Радянської Армії закінчив Краснокутську школу механізаторів. У 1938 році був призваний на строкову службу. Службу проходив на Далекому Сході механіком-водієм танка. У 1940 році демобілізувався з армії. Після наступу німців на наші землі знову призваний на службу до Радянської Армії. У 1942 році під селищем Штепівка Сумської області отримав тяжке поранення. Був учасником великої танкової битви на Курській дузі, брав участь у переправі через Дніпро, визволенні Молдавії та Румунії. У 1944 році вдруге був тяжко поранений, живцем горів у танку, після поранення був комісований. Був нагороджений медаллю «За відвагу». Повернувшись до рідного села, працював бригадиром тракторної бригади. І хоча був майже сліпий, за свою трудову діяльність був нагороджений почесним знаком «Кращий механізатор України». Розповідали, що прагид наосліп міг розібрати та зібрати будь-який двигун. У 1956 році як кращий механізатор був направлений до міста Москви на виставку досягнень народного господарства (ВДНГ). Після війни прагидусь нагороджувався багатьма ювілейними медалями та орденами за участь у Великій Вітчизняній війні. Іван Терентійович також мало та неохоче розповідав про жахіття війни. Він завжди говорив: «Війна – це смерть, а працювати на благо Батьківщини – це життя».

Мій прагид по лінії матері, Кузьменко Микола Михайлович, 1922 року народження. Війну розпочав у дев'ятнадцятирічному віці ще юнаком на Західному фронті. Він казав, що про початок війни нема чого розповідати, бо наші війська весь час відступали, скрізь було лихо та смерть. У 1942 році при обороні міста Кіровоград він отримав свою першу бойову нагороду – медаль «За відвагу». У той час, коли Радянські війська відступали, мало кому давали нагороди і для звичайного піхотинця, яким був Микола Михайлович, це була найвища відзнака. Того ж таки року він отримав поранення й потрапив у полон до німецького госпіталю. Разом зі своїм товаришем він утік із полону, і з 1943 року знову воює в піхоті. При проведенні Корсунь-Шевченківської операції був нагороджений орденом Червоної Зірки, там же він отримав і друге поранення. Микола Михайлович розповідав, що під час наступу

Радянських військ під містом Житомир, на землі, де він народився і виріс, він був вдруге представлений до медалі «За відвагу», але чомусь її так і не отримав. У 1944 році прадід був утретє поранений і більше на війну не повертався. Мій прадідусь дуже любив життя. Ліс, у якому він знав кожне деревце, річку, поле. Він завжди казав, що це наша земля, це ми її відстояли. Після війни прадід працював начальником пошти і був нагороджений багатьма ювілейними орденами й медалями Великої Вітчизняної війни. Проте прадід ніколи не хизувався своїми нагородами й говорив, що справжня нагорода – це те, що він залишився живий і після нього залишилися діти, онуки та правнуки.

Мій інший прадід по лінії матері, Павлішин Максим Дмитрович, 1919 року народження. Війну розпочав із перших її днів у кавалерії, був ад'ютантом у командира батальйону. Воював на Західній Україні, визволяв Польщу і закінчив війну в Німеччині. Під час війни нагороджений орденом Червоної Зірки, медаллю «За визволення Польщі», медаллю «За перемогу над Німеччиною». Після демобілізації працював конюхом у радгоспі на Житомирщині. Все його життя було пов'язано з кіньми. І на війні, і після війни з ним поруч завжди був кінь. Тому він часто розповідав, як кінь рятував його у війну та допомагав у мирні часи: виносив із нерівного бою з німецько-фашистськими загарбниками, допомагав розбудувати понівечену та скалічену війною оселю. Максим Дмитрович теж ніколи не хизувався своїми бойовими нагородами, і розповіді про війну завжди переводив на повоєнні.

Кожного разу, коли я переглядаю фільми про ті часи, згадую про своїх прадідів Сашка, Івана, Миколу та Максима. І хоча вони мешкали в різних регіонах нашої України, прадіди Сашко та Іван ніколи не бачили прадідів Миколу та Максима, їх об'єднує спільне – любов до Батьківщини, любов до життя. Вони не любили згадувати про війну, а любили розповідати про щось добре, хороше, щасливе, мріяти про майбутнє.

І я думаю, а чи було їм страшно? Гадаю, що так. Та чи був у них час та право про це думати? Гадаю, що ні. Бо вдома у них залишилися матері, батьки, брати та сестри, яких треба було захищати від ворогів. І, мабуть, тільки ці думки про рідних та Батьківщину надавали їм сили та мужності жити. З кожною битвою вони мужніли та ставали дорослішими.

У моїй сім'ї є традиція: кожного року на 9 Травня ми разом збираємося за столом і згадуємо своїх родичів, які воювали та працювали в роки Великої Вітчизняної війни та після неї. І тоді я дізнаюся про них щось нове або згадую те, що забув. Усе це стосується не лише прадідів, які воювали, а й моїх прабабусь, які жили і виживали у воєнні та повоєнні роки. Я гадаю, що

поки ми пам'ятаємо про них, ми будемо жити та намагатимемося не повторювати помилок минулого на згадку про своїх пращурів.

Фото.1 Кондратенко Олександр Якович

Фото.2 Кузьменко Микола Михайлович

Фото. 3 Павлішин Максим Дмитрович